

Förvaltningsplan Natura 2000

Natura 2000-område	Naturreseptatet Svartnö-Kaja
Natura 2000-kod	FI1400003
Totalareal	49 ha landområde 98 ha vattenområde
Fastställd:	1998, naturreseptat sedan 1987
Områdestyp, status	SAC-område

Natura 2000

Natura 2000 har sitt upphov i EG:s habitat- och fågeldirektiv. Länderna inom Eu ska föreslå områden av gemenskapsintresse (Sites of Community Importance, SCI) utgående från de naturtyper och arter som nämns i art- och habitatdirektivet. Tillsammans med de områden som utpekats enligt fågeldirektivet bildar dessa så kallade särskilda skyddsområden (Special Protection Areas, SPA) inom Natura 2000-nätverket.

Förvaltningsplanen

Varje Natura 2000 – område ska omfattas en förvaltningsplan med en beskrivning av området och dess naturvärden, vilka hot som området berörs av samt vad som krävs för att området ska bevaras. Planen ska också fungera som ett verktyg vid tillståndsprövningar och planeringsarbete. Förvaltningsplanen utarbetas och fastställs av Ålands landskapsregering som även bär det yttersta ansvaret för att målsättningarna för området uppfylls. Ändringar i förvaltningsplanen medför att den måste fastställas på nytt. Markägare och andra berörda får då ett nytt tillfälle att lämna synpunkter om ändringarna är betydande.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada Natura 2000 -områdenas värden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 -område, vilket även i viss mån gäller åtgärder utanför Natura 2000 –området. I de fall som de kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i ett område bör man samråda med Ålands landskapsregering innan åtgärden påbörjas.

Underlag

En kartläggning med utbredning (utgående från dagens situation) av alla ingående naturtyper finns hos landskapsregeringen. Habitaterna har avgränsats utifrån flygbildtolkning och därefter granskats mot uppgifter från fältbesök.

Bevarandesyfte

Syftet med Natura 2000 –området är att de naturtyper och arter som finns i området ska bevaras långsiktigt. En så kallad gynnsam bevarandestatus ska upprätthållas för varje naturtyp och art inom deras biogeografiska region. Området i fråga är en viktig del av det ekologiska nätverk av områden som Natura 2000 är uppbyggd av.

Beskrivning

Naturreseptatet Svartnö-Kaja är beläget i Marsundet och ligger nära Hammarlands kust, endast en smal kanal skiljer Svartnö från ett gammalt lövängsområde i Rågvik i Hammarland. Till sin karaktär utgörs området av barrskogsbevuxna öar med orörd naturskog på den större, (Svartnö) och områden med kalare hållmarker. Smärre partier med myr. Området är obebyggt.

Öarna Svartnö och Kaja hörde tidigare till Grelsby kungsgård. De styckades ut och gjordes till ett s.k. allmänt skyddsområde redan 1938 och har sedan inrättats som naturreseptat 1987.

Översikt

Öarna består av varierande natur där karga hållmarker, branta berg, små myrpartier och frodigare davar byter av varandra. Området erbjuder lämpliga biotoper för flera skyddsvärda arter, havsörn, fiskjuse och trana håller till där, likaså finns områden som är lämpliga för silltrut, skräntärna, fisktärna och silvertärna.

Kulturlämningar

Inom reservatet finns fragmentariska rester av stengrunder av en tidigare bebyggelse som torde ha utgjorts av ett torp. Spår av tidigare mänsklig aktivitet finns både på torrängarna vid dalen och i själva dalen mellan de högre bergspartierna.

Bevarandemål

Exempel på uppföljningsbara bevarandemål beskrivs under respektive naturtyp

1620 Skär och små öar i Östersjön

9010 Västlig taiga

1620 Skär och små öar i Östersjön

Beskrivning:

I havszonen och den yttre skärgårdszonen belägna grupper av små öar och enskilda öar som består av prekambrisk, metamorf berggrund, morän eller sedimenterat material. Vegetationens utformning är beroende av brackvattnets salthalt, landhöjningen samt av klimatet. Floran påverkas av vindförhållandena, det torra klimatet, förekomsten av salt. Landhöjningen medför en succession av många olika vegetationstyper. Kala bergtytor är vanliga. Många av de små skären är trädlösa. Vegetationen är sparsam och utgörs av mosaikartade växtsamhällen av pionjärarter. Anslutande undervattensvegetation ingår ner till den fastsittande makrovegetationens nedersta djuputbredningsgräns. Landvegetationen består av arter som är anpassade till torka, saltpåverkan

och vindexponering samt frånvaro av egentlig jordmån. Till följd av näringstillförseln från fågelspillning ingår många starkt kvävegynnade arter i floran. Xerofyter och lavar är vanliga. Lavfloran är artrik och särpräglad. Efemära och permanenta hållkar förekommer också allmänt och de hyser ofta en mycket mångsidig vattenfauna och- flora. Grupperna av öar och skär i den yttre skärgårdszonen och i havszonen utgör viktiga häckningsplatser för många havsfåglar. Skären tjänar som uppehållsplatser för sälar. Denna naturtyp omfattar också havsbotten som omger ifrågavarande skär och öar.

Hotbild/negativ påverkan:

Utsläpp av olja och kemikalier. Toalettutsläpp från fritidsbåtar. Förekomst av invasiva predatorer. Övergödning som leder till minskad siktdjup och förändrad algzonerings samt påväxt av fintrådiga grönalger på brunalger. Dessutom leder det till syrebrist på bottenarna.

Bevarandeåtgärder:

Upprätthålla gynnsam bevarandestatus (dess intressen respekteras i fysisk planering, tillståndsprövning, generell naturvårdshänsyn, förvaltning av skyddade områden, artskydd och uppföljning samt övervakning). Åtgärder för att minska övergödningen. Åtgärdsprogram för hotade arter. Ökad skydds jakt på invasiva predatorer.

Bevarandestatus:

Naturtypen finns relativt väl representerad i Östersjön. Det rörliga friluftslivet kan orsaka slitage på den känsliga vegetationen och orsaka störningar för framförallt sent häckande fåglar, exempelvis svärta. Övergödningseffekterna i havet påverkar brun- och rödalgsbältet negativt.

Västlig taiga (9010)

Beskrivning.

Naturtypen omfattar naturliga gamla skogar, brandfält i naturtillstånd i klimaxstadiet eller i ett senat successionsstadium och unga lövskogar som utvecklats naturligt efter brand.

Med naturliga gamla skogar avses skogar som befinner sig i klimaxstadiet eller i ett senat successionsstadium som endast svagt eller inte alls har påverkats av människan. De nutida gamla skogarna är endast en liten relik av de ursprungliga naturliga skogarna i Fennoskandien. Viktiga egenskaper som karakteriserar naturliga gamla skogar är ett stort antal döda, stående träd, en stor variation av trädbeståndets ålder, struktur och artsammansättning, förekomsten av träd av en tidigare trädgeneration, ett mikroklimat som är jämnare än det i ekonomiskogar. Dessa naturskogar hyser ett stort antal arter som gynnas av lång skoglig kontinuitet med gamla träd, död ved och successionsstadier; detta gäller speciellt svampar, lavar och insekter. Många av arterna är rödlistade.

Bevarandemål: Arealen, mängden död ved, lövinslaget ska öka. Typiska arter för naturtypen ska leva kvar.

Hotbild/ negativ påverkan:

- Virkesuttag, uteblivna bränder samt lövbekämpning.

- Även bortstädande av ved.
- Minskad areal och ökad fragmentering på landskapsnivå är andra hot.
- Markskador, nedfall av kemiska ämnen, systempåverkade arter påverkar negativt.

Bevarandeåtgärder:

- Områdesskydd.
- Frivilliga avsättningar.
- Förvaltning av skyddade områden.
- Fysisk planering, tillståndsprövning, artskydd och uppföljning samt övervakning.
- Gröna skogsbruksplaner.
- Information och rådgivning till markägare och verksamhetsutövare.
- Regionala planer.
- Aktiva naturvårdande åtgärder såsom igenläggning av diken, bekämpning av icke önskvärda trädslag, stängsling och bekämpning av klövvilt med mera.
- Nya sjukdomar och skadeorganismer som redan är införda eller riskerar att bli ett problem om de införs.

Bevarandemål:

Målsättningen är att arealen naturskogsartad äldre barrskog på sikt ska öka. Det är dock inte alla skogsmarker som har ett formellt skydd, en del utgör endast fågelskyddsområde. Mängden död ved ska öka. Lövinslaget i skogen ska inte minska. Typiska arter för naturtypen ska leva kvar.

Ingående arter enligt art- och habitatdirektivet

För utpekade arter är målet att bibehålla eller uppnå en livskraftig stam inom Åland. Värdena nedan ska ses som riktvärden för det aktuella Natura 2000 – området. För många av arterna är kunskapen om utbredning och populationer begränsad.

Ingående arter enligt art- och habitatdirektivet

För utpekade arter är målet att bibehålla eller uppnå en livskraftig stam inom Åland. Värdena nedan ska ses som riktvärden för det aktuella Natura 2000 – området. För många av arterna är kunskapen om utbredning och populationer begränsad.

Arter enligt fågeldirektivet

Trana

Halaetus albicilla

Fiskjuse

Skräntärna

Fisktärna

Silvertärna

Skötselåtgärder och uppföljning

Aktiva markskötselåtgärder är för nuvarande inte aktuella.

Områdets status och utveckling följs upp genom inventering av utvecklingen av bl.a. fågelliv, myr- och skogsvegetation och arter som är typiska för de respektive naturtyperna.